

Klasa IV

04.05.2020

90 min

Temat 1,2: Jaki utwór nazywamy baśnią?

Uczniowie posiadający orzeczenie z PP-P nie wykonują zadania 2 oraz 1 z lekcji 2

Zapoznaj się z utworem *Kopciuszek, czyli szklany pantofelek* –podr.
str.327-331

1. Ustal, które zdania zawierają prawdziwe informacje na temat przeczytanej baśni o Kopciuszkuz.
 - Kopciuszek była pól sierotą.
 - Siostry i macocha źle traktowały Kopciuszkaz.
 - Przyrodnie siostry były ładniejsze i mądrzejsze od Kopciuszkaz.
 - Dziewczynka musiała całe dnie ciężko pracować.
 - Kopciuszek pojechała na bal dzięki pomocy wróżki.
 - Szlachcic rozpoznał w Kopciuszkuz wybrankę księcia dzięki cudownej interwencji wróżki.
 - Wróżka rzuciła czar na księcia, aby się zakochał w Kopciuszkuz.
 - Macocha próbowała przekonać dworzan, by żoną księcia została jedna z jej rodzonych córek.
 - Córki macochy obraziły się na księcia i odrzuciły jego zaproszenie na kolejny bal.
2. Ułóż pytania do tekstu tak, by dotyczyły elementów przedstawionych na rysunkach.

3. a) Określ, gdzie i kiedy rozgrywały się ukazane wydarzenia.

b) Znajdź elementy fantastyczne i prawdopodobne w przedstawionym świecie.

4. Wytłumacz, dlaczego Kopciuszek została nagrodzona.

5. Czego uczy baśń o Kopciuszku? – napisz kilkuzdaniową wypowiedź do zeszytu.

6. Zapisz poniższą notatkę do zeszytu, naucz się tych wiadomości ! ☺

Lekcja 2

Zadanie 1 (omawiacie, nie zapisujecie do zeszytu)

1. a) Przyjrzyjcie się planszy na stronach 334–335, a następnie:

- wymieńcie elementy fantastyczne pojawiające się w baśniach (na przykład postaci, przedmioty),
- powiedzcie, jak brzmi pouczenie płynące z baśni.

b) Przyjrzyjcie się bohaterom przedstawionym na planszy i odpowiedzcie na pytania.

- Z jakich baśni pochodzą i jak się nazywają?
- Którzy z nich są bohaterami pozytywnymi, a którzy – negatywnymi?
- Których bohaterów nazwalibyście pomocnikami? Dlaczego?

c) Wymieńcie znanych wam autorów baśni.

Tabele przerysujcie do zeszytu i uzupełnijcie- można ją też wydrukować i wkleić.

2. Przypomnijcie sobie popularne baśnie. W tym celu przerysujcie tabelę do zeszytu i uzupełnijcie ją odpowiednimi elementami baśniowymi. Jeśli jakiś element nie występuje, wstawcie kreskę.

Elementy baśniowe	Baśń					
	„Jaś i Małgosia”	„Czerwony Kapturek”	„Śnieżka”	„Kopciuszek”	„Kot w butach”	„O rybaku i złotej rybce”
główny bohater – pozytywna postać						
bohater o negatywnych cechach						
niezwykły pomocnik głównego bohatera						
magiczny przedmiot, właściwość						
zadanie głównego bohatera						
niezwykłe wydarzenie						
Morał						

05.05.2020

Temat: Piszemy własną baśń.

1. Ułóżcie własną baśń.

Wykorzystajcie poniższe wskazówki .

a) Wymyślcie następujące elementy baśniowe:

- głównego bohatera (postać pozytywną) i zadanie, które ma do wykonania,
- bohatera o negatywnych cechach,
- niezwykłego pomocnika głównego bohatera,
- magiczny przedmiot i jego właściwości,
- niezwykle, fantastyczne wydarzenia z udziałem bohaterów,
- pouczenie (morał) płynące z baśni.

b) Uwzględnijcie wybrane słownictwo.

czas i miejsce zdarzeń:

dawno, dawno temu • za górami, za lasami • tam, gdzie się kończą wszystkie drogi
gdzie nie stanęła jeszcze ludzka stopa • tam, gdzie żaden człowiek jeszcze nie trafił

elementy fantastyczne:

cudowny • magiczny • niezwykły • fantastyczny • nie z tego świata • niespotykany
o niezwykłych właściwościach

postaci:

dobra • piękna • sprawiedliwa • wrażliwa • czuła • bezinteresowna • pracowita
skromna • dobrze wychowana • kochająca

zła • brzydka • egoistyczna • leniwa • pyszna • uszczypliwa • podstępna • zawistna

pomocnik:

sprytny • przewidujący • o niespotykanej sile • zamienia się w inną postać
potrafi cofnąć czas • zna myśli i uczucia innych • jest zdolny unosić się w powietrzu
przebywa w kilku miejscach jednocześnie • ma cudowną moc

c) Napiszcie baśń według poniższych wskazówek, a następnie wykonajcie ilustracje do baśni.

- Przedstaw głównego bohatera, podaj czas i miejsca zdarzeń.
- Opowiedz o wydarzeniu, które sprawiło, że główny bohater ma do wykonania zadanie.
- Opowiedz o przeszkodach, które napotykał główny bohater podczas wykonywania zadania, na przykład opisz niezwykle miejsca i postaci utrudniające wykonanie zadania.
- Wyjaśnij, kto pomagał głównemu bohaterowi i jak ostatecznie udało mu się wykonać zadanie. Opisz działanie czarów, opowiedz o niezwykłych umiejętnościach pomocnika.
- Ułóż szczęśliwe zakończenie baśni, w którym dobro zwycięża, a zło zostaje pokonane.

Baśń zapisz w edytorze tekstu. Możesz wkleić ją do zeszytu lub przepisać.

07.05.2020

Temat: O różnych typach wypowiedzeń.

Uczniowie posiadający orzeczenie z PP-P nie wykonują zadania 6a , b

1. a) Połącz każdy rysunek z pasującą do niego wypowiedzią. Każde wypowiedzenie zakończ odpowiednim znakiem interpunkcyjnym.

① Babciu,
dlaczego ty masz
takie duże uszy

② Królowo,
jesteś piękna jak gwiazda
na niebie, ale Śnieżka tysiąc razy
piękniejsza od ciebie

③ Kopciuszku,
zamieć pokój

b) Zapisz, które wypowiedzenie:

- informuje o czymś _____
- pyta kogoś o coś _____
- rozkazuje coś _____

Notatka do zeszytu:

Zrozumiałą, uporządkowaną gramatycznie i zamkniętą jednostkę porozumienia nazywamy **wypowiedzeniem**. Ze względu na cel wypowiedzi wyróżniamy wypowiedzenia:

• **oznajmujące** – służące do **powiadamiania, informowania**. Najczęściej kończą się kropką.

Lubię czytać baśnie. Autorem znanych baśni jest Hans Christian Andersen.

• **pytające** – używane, gdy **pytamy o coś lub o kogoś**. Kończą się znakiem zapytania.

Jaka jest twoja ulubiona baśń? Kto jest bohaterem baśni, którą czytasz?

• **rozkazujące** – wyrażające **rozkaz, polecenie, nakaz lub zakaz** albo **prośbę**. Mogą się kończyć wykrzyknikiem lub kropką.

Przeczytajcie na jutro baśnie braci Grimm. Odpowiedz na pytanie. Posprzątaj pokój!

2. Ułóż wypowiedzi bohaterów zgodnie z podanym rodzajem wypowiedzenia.

3. Napisz wypowiedzi tak, żeby wyrażały uczucia opisane w nawiasach. Użyj odpowiednich znaków interpunkcyjnych.

Nie mogę iść na bal! Co ja teraz zrobię?!
(rozczarowanie i smutek Kopciuszka, że nie może iść na bal)

(zdziwienie i zachwyt Kopciuszka z powodu czarów dobrej wróżki)

(podziw gości na balu)

(złość i zazdrość sióstr spowodowane tym, że pantofelek pasuje na stopę Kopciuszka)

(radość Kopciuszka po przymierzeniu pantofelka)

Zanotuj w zeszycie:

Kiedy wypowiedzenia – oznajmujące, rozkazujące, pytające – wyrażają silne uczucia, na przykład radość, zachwyt, rozpacz czy złość – kończymy je wykrzyknikiem (!), podwójnym wykrzyknikiem (!!)

Wypowiedzenia bez zabarwienia uczuciowego to **wypowiedzenia neutralne**.

4. Narysuj drogę Czerwonego Kapturka do domku babci. Na tej drodze znajdują się tylko polecenia i nakazy mamy dziewczynki. Szukaj zatem tych form czasowników, których użyjemy w zdaniach rozkazujących.

5. a) Dowódca czterdziestu rozbójników mógł na kilka sposobów wypowiedzieć zaklęcie otwierające skarbiec. Zaznacz te wypowiedzi, które – twoim zdaniem – są uprzejme.

b) Wyobraź sobie, że udało ci się złowić złotą rybkę. Zapisz swoje życzenie. Użyj różnych form.

6. a) Na podstawie rysunków napisz historię królowej Śnieżki. Pamiętaj o wprowadzeniu dialogów.

b) Policz typy wypowiedzeń.
wypowiedzenia oznajmujące – _____
wypowiedzenia pytające – _____
wypowiedzenia rozkazujące – _____

08.05.2020
Temat: Na polowaniu z Wielkomiludem.

Uczniowie posiadający orzeczenie z PP-P nie wykonują zadania 5

Przeczytaj tekst z podręcznika, str. 313-317

1. a) Na podstawie tekstu odpowiedz na pytania.

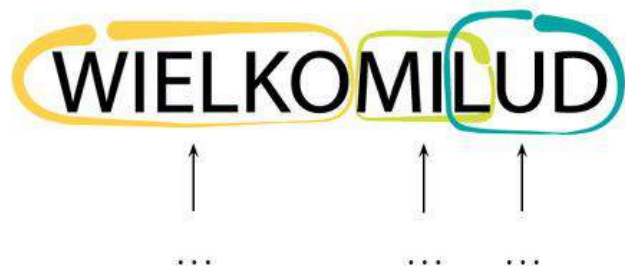
- Kim był Wielkomilud?
- Co Wielkomilud i Zosia robili w Krainie Snów?
- Do czego bohaterom były potrzebne słoiki?
- Gdzie na czas podróży Wielkomilud chował dziewczynkę?
- Dlaczego Wielkomilud postanowił wrócić z Krainy Snów wcześniej, niż zamierzał?

2. Opisz krainę, którą odwiedzają Wielkomilud i Zosia.

Kraina (jaka?) ...

3. Przedstaw Wielkomiluda.

a) Wyjaśnij jego imię, podając wyrazy, od których powstało.

b) Odszukaj odpowiednie fragmenty tekstu i na ich podstawie:

- opisz wygląd Wielkomiluda,
- powiedz, kim jest i czym się zajmuje,
- wymień cechy charakterystyczne jego zachowania.

4. Przeanalizuj budowę i znaczenie wyrazów używanych przez bohatera: Zdeptać+ dreptać= zdreptać

Przerażający + przeraźliwy= przerażaźliwy

Okropny- jeszcze bardziej okropny- okropeczny

żyć jak mniszki + siedzieć jak mysz pod miotłą = zachowujemy się cichuszek jak mniszki pod miotłą.

Znajdź inne przykłady takich wyrazów w tekście.

Omów wybrany sen złowiony przez Wielkomiluda oraz uzupełnij tabelkę.

nazwa snu	
typ snu	
właściwości snu (jaki jest?)	
reakcje śniących (co się z nimi dzieje?)	

5. Wyobraź sobie, że udało ci się wziąć udział w kolejnym polowaniu Wielkomiluda na sny. Napisz, jaki sen udało ci się złowić, i opisz jego działanie.

Klasa VI

04.05.2020

Temat: Graficzne znaki spójności tekstu.

Uczniowie posiadający orzeczenie z PP-P nie wykonują zadania 4, s. 116

Zapoznaj się z wiadomościami:

Graficzne znaki spójności tekstu

Tytuł i śródtytuł to nagłówki informujące o treściach zawartych w tekście, najczęściej wyróżnione innym rodzajem czcionki.

Akapit to wyodrębniony graficznie (wcięciami lub odstępami) fragment tekstu będący logiczną całością.

Znaki interpunkcyjne (znaki przestankowe) to graficzne znaki wskazujące w tekście granice wypowiedzi lub ich części. Do znaków interpunkcyjnych przyczyniających się do powstania logicznej i spójnej wypowiedzi należą m.in. **myślnik**, **dwukropek**, **nawias**, **średnik**.

Najważniejsze zasady dotyczące stosowania znaków przestankowych

Myślnik

- gdy chcemy zapisać czyjąś wypowiedź i oddzielić ją od tekstu narratora, np. – *Nazywam się Benjamin Wrona*;
- zamiast opuszczonej części zdania, np. *Benjamin w Polsce nazywał się Wrona, w Ameryce – Warner*;
- przed wyrażeniem uogólniającym to, co poprzednio zostało wyszczególnione, np. *Nie mieli pieniędzy na jedzenie, ubrania, leki – na wszystko, co niezbędne w życiu*;
- w bardziej rozwiniętych członach zdania w celu nawiązania do tego, co zostało wcześniej powiedziane, np. *Zarabiał coraz więcej pieniędzy na naprawie butów, wysłał pieniądze na bilety do żony – zatem był pełen nadziei na lepsze wspólne życie*.

Dwukropek

- gdy wyliczamy jakieś szczegóły, poprzedzając je ogólnym wprowadzeniem, np. *Mieszkali w wielu miejscach w Ameryce: w Baltimore, Ohio, Pensylwanii i Kanadzie*;
- Uwaga.** Gdy przed wyliczeniem nie ma ogólnego wprowadzenia, dwukropka nie używamy, np. *Mieszkali w Baltimore, Ohio, Pensylwanii i Kanadzie*;
- przed dosłownym przytoczeniem czyichś słów, np. *Powiedział: „Nazywam się Benjamin Wrona”*;
 - gdy wprowadzamy człon będący uzasadnieniem, wyjaśnieniem lub wynikiem tego, co jest w poprzedniej części wypowiedzenia, np. *Odnieśli sukces: ich filmy wyświetlano w całych Stanach Zjednoczonych*.

Nawias

- służy do zapisu tych fragmentów tekstu, które uzupełniają tekst główny, wprowadzają dodatkowe wyjaśnienia itp. Najczęściej informacje w nawiasie rozpoczyna się małą literą, np. *W 1893 roku Warnerowie po zakupieniu projektora (dzięki pieniądзом uzyskanym z zastawu słynnego złotego zegarka) wyruszyli w trasę z filmem „Napad na ekspres”*.

Średnik

- pełni podobną funkcję jak kropka i przecinek (jest słabszy niż kropka, ale mocniejszy niż przecinek). Stoi zwykle między członami rozbudowanego wypowiedzenia złożonego współrzędnie, np. *Warner Bros produkował filmy wybitne pod względem artystycznym, takie jak „Narodziny gwiazdy”, „Buntownik bez powodu”; były one doceniane także ze względu na poruszaną tematykę społeczną*;
- jest znakiem rzadko używanym, stosuje się go najczęściej w tekstach specjalistycznych.

Wykonaj ćwiczenia 1,2,3,4, str. 114-116.

05.05.2020

Temat: Czasownik- jego osobowe i nieosobowe.

Uczniowie posiadający orzeczenie z PP-P nie wykonują zadania 7,9a,b,c.

Wykonaj poniższe ćwiczenia:

2. Wypisz czasowniki. Określ ich osobę, liczbę, czas i rodzaj. Tam, gdzie nie można określić rodzaju czasownika, postaw kreskę.

Zapraszam. W tej sali hrabia przyjmował gości. Meble, które państwo widziecie, pochodzą z Paryża z XVIII wieku. Swoim pięknem będą zachwycały jeszcze przez wiele lat.

..... -
..... -
..... -
..... -
..... -

3. Ustal, kto jest autorem każdej wypowiedzi, wiedząc, że Maria wypowiada się zdaniami, w których występują czasowniki w czasie teraźniejszym, a Renata – zdaniami, w których występują czasowniki w czasie przyszłym. Obok wypowiedzi Marii wpisz literę *M*, a obok wypowiedzi Renaty – literę *R*.

Czy oni się wreszcie zdecydują? Czy będę Julią?
Jeśli jestem taka dobra, jak mówią, powinnam zabłysnąć podczas paryskiego pokazu.
Paryża, będę miała okazję wystąpić na deskach Comédie Française.
Moja kolekcja ma szansę zdobyć uznanie jury.
Kto wie, może czeka na mnie jakaś wspaniała oferta.
Jeden wieczór w takim miejscu przesądzi o całej mojej karierze.
Muszę w przyszłym tygodniu jeszcze popracować nad ostatnimi projektami.

6. Wpisz odpowiednie formy czasu przeszłego czasownika wziąć, aby powstały związki frazeologiczne.

Ja sprawy w swoje ręce.

Oni się jeszcze za to nie

Ty to wszystko na siebie.

A my nie tego pod uwagę.

Czy wy za to odpowiedzialność?

Każdy czasownik ma określoną postać (aspekt). Czasowniki dzielimy na **dokonane** i **niedokonane**.

Czasowniki dokonane odpowiadają na pytanie *co zrobić?* – *napisać*. Nie występują w czasie teraźniejszym, a w czasie przyszłym mają formę prostą – *napiszę*.

Czasowniki niedokonane odpowiadają na pytanie *co robić?* – *pisać*. Występują w czasie teraźniejszym – *piszę*, a w czasie przyszłym mają formę złożoną – *będę pisał*.

7. Od podanych czasowników utwórz formy czasu przyszłego prostego lub złożonego i wpisz je w odpowiednie miejsce w tabelce.

spać, wyspać się, czytać, przeczytać, zarobić, zarabiać

czas przyszły prosty		czas przyszły złożony	
1. os. l. poj.	3. os. l. mn.	1. os. l. poj.	3. os. l. mn.

3. Od podanych bezokoliczników utwórz formy zakończone na *-no* lub *-to*.

zakończyć –	umyć –
zapomnieć –	zdobyć –
wymalować –	zużyć –
oskarżyć –	wypić –

4. Uzupełnij sprawozdanie nieosobowymi formami podanych czasowników.

zadbać, przygotować, przeprowadzić, sporządzić, zużyć, stłuc, udzielić

Kontrola pracy

w pracowni eksperymentalnej profesora Złotkowskiego

Po przeprowadzeniu kontroli stwierdza się, co następuje:

W pracowni panuje wzorowy porządek. o wygodę podczas pracy, a także o odpoczynek pracowników, dlatego specjalne miejsca do pracy i odpoczynku.

Zaplanowane eksperymenty zgodnie z planem.

..... spis wykorzystanych sprzętów i materiałów.

Zawiera on następujące zapisy:

– 20 kg substancji chemicznych,

– 4 zestawy naczyń laboratoryjnych.

Kierownikowi pracowni pochwały.

Stefan Nowak
specjalista BHP

9. a) W poniższym dialogu podkreśl cząstki *bym, byś, by...*

- Gdybym tylko mógł, pojechałbym do Ameryki!
- A ja zwiedziłbym Włochy! Na przykład Wenecję. Czytałem o tym książkę. Taka wycieczka z pewnością byłaby wielką frajdą.
- Jeślibyście chcieli, mógłbym spełnić wasze marzenia.
- Ty? Nawet gdybyśmy wygrali w lotka, to by nie było możliwe.
- Ja bym umiał was przekonać, że to marzenie można by łatwo spełnić.
- Ale jak?
- Gdybyście wykazali się odrobiną poczucia humoru!
- Na to możesz liczyć!
- Popatrzcie na mapę.
- Ależ to przecież mapa Polski.
- Może by tak wykazać więcej optymizmu i humoru! O, tu pod Warszawą są Włochy, na Mazurach Wenecja i Ameryka. A może by pojechać do Szwajcarii?
- Lepiej by było, gdybyś już z nas nie żartował. Wiemy, że Pojezierze Kaszubskie nazywa się często Szwajcarią Kaszubską.

b) Uzupełnij wniosek:

Cząstki *bym, byś, by...* piszemy łącznie z
....., a rozłącznie z rzeczownikami,
liczebnikami oraz

c) Wypisz z tekstu przykłady czasowników w trybie orzekającym, rozkazującym i przypuszczającym.

06.05.2020

Temat 1,2: Krainy nie z tej Ziemi.

Obejrzyj jeszcze raz film „Most do Terabithii” oraz „Opowieści z Narnii: Lew, Czarownica i stara szafa”

Porównaj obie krainy, opisz je.

Napisz prace na temat:

Jak Jess i Leslie stają się najlepszymi przyjaciółmi...

07.05.2020

Temat: Strona czynna i bierna czasownika.

Uczniowie posiadający orzeczenie z PP-P nie wykonują ćwiczenia 4, 6, 7.

Wykonaj poniższe ćwiczenia (jeśli możesz, wydrukuj je i wklej do zeszytu, jeśli nie możesz- przepisz) :

Strona czynna i bierna czasownika

1. Uzupełnij zdania według wzoru.

Pianista *gra utwory Brahmsa*.

Utwory Brahmsa *są grane przez pianistę*.

Malarz

Obraz

Marek

Rower

Zenek

Lew

Czasownik w **stronie czynnej** wskazuje, że podmiot oznacza wykonawcę czynności.

*Maryla **przygotowała** dekoracje.*

podmiot
(wykonawca czynności)

Czasownik w **stronie biernej** wskazuje, że podmiot jest przedmiotem (odbiorcą) czynności.

*Dekoracje **zostały przygotowane** przez Marylę.*

podmiot
(przedmiot czynności)

2. Podane zdania przekształć na zdania z czasownikami w stronie biernej.

Krzysztof opracował referat o wielorybach.

Grzegorz rozwiązał najtrudniejsze zadanie.

Mateusz strzelił decydującego gola.

b) We wszystkich zdaniach podkreśl podmioty.

3. Podkreśl zdania w stronie biernej. Policz je i wpisz ich liczbę do poniższego zdania.

Marcin kupił dla wszystkich lody. Legumina została przygotowana przez Zużę. Ten wspaniały tort czekoladowy jest dziełem babci Wojtka. Jej talent kulinarny jest doceniany przez wszystkich. Kawa zostanie podana w salonie. Taca z ciasteczkami została opróżniona w kilka minut. Łakomczuchy potrafią spałaszować wszystkie słodycze w kilka chwil.

Naukowcy oceniają, że Ziemia ma około miliardów lat.

4. Na podstawie ilustracji napisz krótkie opowiadanie. Użyj w nim kilku zdań z czasownikami w stronie czynnej oraz biernej.

5. Podkreśl zdania, które można przekształcić na stronę bierną.

Przedstawienie wzruszyło wielu ludzi.

Niektórzy patrzyli na scenę ze łzami w oczach.

Reżyser nie mógł uwierzyć w tak wielki sukces.

Publiczność nagrodziła artystów owacjami na stojąco.

Krytycy ocenili sztukę bardzo wysoko.

Czasowniki, od których można utworzyć stronę bierną, nazywamy **przechodnimi**.

wynaleźć, lubić, szukać

Czasowniki, od których nie można utworzyć strony biernej, nazywamy **nieprzechodnimi**.

patrzeć, umieć, wiedzieć

6. Odnajdź czasowniki przechodnie i utwórz od nich stronę bierną.

*zapisać, leżeć, grać, siedzieć, pytać, słuchać, być,
powstać, przyspieszyć, witać, marzyć, zachwycać*

7. Skreśl zdania, w których występują czasowniki nieprzechodnie. Zdania te zawierają informacje nieprawdziwe.

Pierwszą mapę Himalajów narysował Antonio Montserrate w 1590 r. Jednym z następnych badaczy był Polak, Jan Tomaszewski. Jednak właściwe badania Indii i Himalajów rozpoczęli Anglicy w połowie XVIII wieku. Ponieważ od XVIII wieku do 1949 roku granice Nepalu były zamknięte dla obcokrajowców, badacze szkolili Hindusów na geodetów. W 1852 r. jeden z nich przyniósł wiadomość, że odkrył szczyt o wysokości około 8800 m n.p.m. Początkowo nazwano ten szczyt numerem XV. Ta fałszywa wiadomość przez wiele lat uchodziła za prawdziwą. Dopiero w 1951 r. doszło do obalenia tej tezy przez międzynarodową grupę badaczy. Ostateczną wysokość XV, czyli najwyższego szczytu świata – Mount Everestu, ustalono w 1955 roku na 8848 m.

8. W wyznaczone miejsca wpisz wybrane z ramki czasowniki w podanej formie.

wylewać zostać zatopionym być opisywanym zostać

Klasa VII

04.05.2020

Temat: Historia w powieści. Rzym za czasów Nerona.

Co to jest powieść historyczna?

Jest to powieść, której fabuła toczy się w epoce traktowanej przez autora i jego współczesnych jako zamknięty okres dziejów. Powieść historyczna zmierza na ogół do uwzględnienia prawdy historycznej, łączonej z wydarzeniami historycznymi.

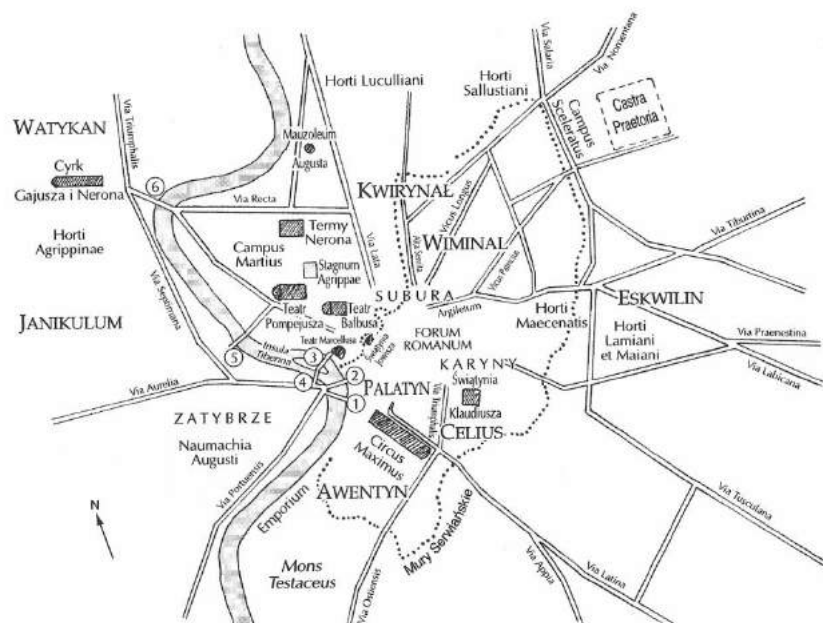
Odpowiedzcie na pytania:

- Jakim władcą, mężem, przyjacielem i człowiekiem jest Neron?
- Dlaczego Petroniusz musiał odebrać sobie życie?
- Jakie zmiany wniosła w życie Marka Winicjusza miłość do Ligii?
- Jaką rolę w powieści odgrywają postaci świętych Piotra i Pawła?
- Jaki wpływ miała religia chrześcijańska na życie niektórych bohaterów?
- Dlaczego Rzym musiał spłonąć?

16

3. Plan Rzymu z najważniejszymi ulicami i budowlami z czasów Nerona:

- 1 – most Palowy (*pons Sublicius*);
- 2 – most Emiliusza (*pons Aemilius*);
- 3 – most Fabrycjusza (*pons Fabricius*, dziś Ponte dei Quattro Capi);
- 4 – most Cestiusza (*pons Cestius*);
- 5 – most Agryppy (*pons Agrippae*);
- 6 – most Nerona (*pons Neronianus*).

Ustalcie, które postaci i wydarzenia są historyczne, a które fikcyjne – zapiszcie notatkę w zeszycie.

Określcie wątek główny powieści i wątki poboczne.

Zapoznaj się z komentarzem nauczyciela nt. W jaki sposób Sienkiewicz przedstawił ówczesny Rzym?

- Autor bardzo ciekawie ukazał bogactwo i przepych dzielnic zamieszkałych przez bogaczy: willa Petroniusza, dom Winicjusza czy pałac Nerona np. „Przeszli do frigidarium, na środku którego była fontanna zabarwiona na kolor jasnoróżowy i roznosząca woń fiołków. Tam siadłszy w niszach wystanych

jedwabiem, poczęli się ochładzać”. Dla kontrastu ukazał też dzielnicę biednych ludzi – Zatybrze (np. dom Miriam).

- Drobiazgowo i realistycznie opisał ubiory, wnętrza domów, ulice, place.
- Ukazał codzienność i rozrywki: cyrk, igrzyska, walki gladiatorów.
- Dzięki powieści możemy poznać nawet różne rodzaje broni, którą władali gladiatorzy.

05.05.2020

Temat1,2: Ekranizacja powieści historycznej H. Sienkiewicza pt. „Quo vadis”.

Obejrzyj całość filmu:

<https://www.cda.pl/video/2025171f3>

Zapiszcie w zeszycie, jakie zauważyliście różnice pomiędzy tekstem literackim, a adaptacją filmową.

Zaznacz w utworze fragmenty opisujące zarówno w sposób pośredni, jak i bezpośredni wybranych bohaterów: Petroniusza, Nerona, Winicjusza, Ligię, Chilona, św. Piotra, Kryspusa.

06.05.2020

Temat: Barwny świat bohaterów.

Odczytajcie jeszcze raz fragmenty dotyczące bohaterów powieści H. Sienkiewicza. Która z postaci szczególnie zwróciła Wasz uwagę?

Zapoznaj się z informacjami dotyczącymi bohaterów, możesz je wydrukować i wkleić, jeśli nie masz takiej możliwości, zapisz notatkę w zeszycie:

1. **Petroniusz**: arbiter elegancji, bardzo inteligentny, dowcipny, niezwykle elegancki. Prawdziwy esteta. Otacza się jedynie przedmiotami pięknymi. Obrzydzenie wywołują w nim brud, krew, nieprzyjemny zapach. Był ulubieńcem Nerona, który bardzo się liczył ze zdaniem Petroniusza. Bohater wielokrotnie balansował na granicy bezpieczeństwa, wyrażając swą opinię o umiejętnościach poetyckich cesarza. Jednak robił to w sposób tak inteligentny i błyskotliwy, że Neron ze wzruszeniem dziękował mu za szczerość. Petroniusz patrzył na życie i świat z ironicznym dystansem. Mimo że należał do świata pogańskiego, jednak nie wierzył w bogów. Jego religią było piękno, które uwielbiał. Nawet śmierć bohatera była estetyczna: w gronie przyjaciół, słuchając muzyki i patrząc na spadające płatki róż, poprosił lekarza o podcięcie żył. Umiera trzymając w ramionach swą ukochaną Eunice, która odchodzi razem z nim. Śmierć Petroniusza jest jednocześnie śmiercią antycznego świata.
2. **Marek Winicjusz** – młody patrycjusz, piękny i przystojny żołnierz. Lubi zabawy, wino i kobiety. Przywykł do tego, że jego pragnienia zawsze zostają spełnione. Nie znał miłości, póki nie poznał Ligii. Jej opór potraktował jak prawdziwe wyznanie. Zamierzał wziąć ją siłą, aby zaspokoić swe pożądanie. Jednak w miarę upływu czasu, rozwoju wydarzeń i poznawania religii chrześcijan Winicjusz całkowicie zmienia swe usposobienie. Nie jest już porywczym, skłonny do gniewu żołnierzem, ale opanowanym człowiekiem, który prawdziwie kocha, zaczyna doceniać dobro i uczciwość oraz rozumieć, czym jest miłosierdzie.
3. **Neron** – okrutny cesarz rzymski, podejrzany o zamordowanie swych bliskich. Był pustym człowiekiem, być może nawet nie zrównoważonym psychicznie. Chciał być artystą, jednak nie potrafił krytycznie ocenić swych możliwości. Nikt nie mógł się czuć bezpiecznie w jego towarzystwie, gdyż był nieobliczalny. Jego tchórzostwo budziło zażenowanie wśród bliskich.
4. **Ligia** – rzymska zakładniczka, wychowana przez Aulusa Plaucjusza. Młoda, piękna dziewczyna. Gorąca wyznawczyni religii Chrystusa. Niezwykle dobra, uczciwa, niewinna i pokorna. W jej postawie nie znajdujemy żadnego uchybienia, żadnej skazy, dlatego Ligia wydaje się mało rzeczywista, mało realna. Kocha bezgranicznie Marka Winicjusza, jednak gotowa jest poświęcić tę miłość w imię chrześcijańskich ideałów. Po wielu trudnych, a nawet okrutnych doświadczeniach zostaje wreszcie u boku ukochanego.

Petroniusz – esteta, do końca wierny sobie i swoim ideałom,

Winicjusz – postać ulegająca wewnętrznej przemianie,

Neron – okrutny i bezwzględny władca.

Wymień innych bohaterów „Quo vadis”, kto jeszcze przechodzi przemianę wewnętrzną?

Wybierzcie jedną postać, która wydała Wam się najciekawsza i sporządźcie jej charakterystykę z wykorzystaniem cytatów z powieści. Wypowiedź zredagujcie

w edytorze tekstu (nie mniej niż 180 słów, osoby z orzeczeniem PP-P – do 150 słów). Kiedy pojawi się projekt, pracę wyślecie na classroom.

08.05.2020

Temat: Systemy wartości przedstawione w Quo vadis- świat pogański a świat chrześcijański.

Znajdź fragmenty opisujące świat pogański i chrześcijański w powieści „Quo Vadis”

Zastanów się w jaki sposób Sienkiewicz ukazał oba światy? Uzupełnij tabelkę w zeszycie:

Oba światy przedstawione w powieści zostały zestawione ze sobą na zasadzie kontrastu.

chrześcijanie	poganie
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

Wskaż w tekście wydarzenia, w których dostrzegamy wyraźne przenikanie się obu światów.

Jakie są konsekwencje oskarżenia chrześcijan o podpalenie Rzymu?

Jaką postawę przyjmowali chrześcijanie w czasie aresztowań, tortur i w obliczu śmierci?

Na podstawie omówionych elementów świata pogan i chrześcijan uzupełnij następujące informacje:

CECHY I WARTOŚCI REPREZENTOWANE PRZEZ ŚWIAT:	
Pogan	chrześcijan

-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

W kontekście informacji, które zdobyliście zastanówcie się nad znaczeniem tytułu powieści. Jak można go zinterpretować?

Interpretacja tytuł na dwa sposoby:

1. dosłowny – odnosi się do spotkania przez św. Piotra Chrystusa wracającego do Rzymu w chwili, gdy Piotr postanowił stamtąd uciec;

2. przenośny – w kontekście upadku starożytnego świata, tytuł można interpretować jako pytanie *Dokąd zmierzasz, świecie?*, jaka jest twoja przyszłość.

Klasa VIII

04.05.2020

Temat „Dziady cz.II” raz jeszcze.

Wykonaj zadania:

1. Połącz związki frazeologiczne z ich znaczeniem:

- Dusza człowiek
- Bogu ducha winny
- Iść z duchem czasu
- Na łożu śmierci
- Nadgryziony zębem czasu
- Śmierć zajrzała komuś w oczy

g) Wyglądać jak śmierć na chorągwi

h) Niespokojny duch

i) Upaść, upadać na duchu

.... Tuż przed śmiercią, w ostatnich chwilach życia.

.... Komuś grozi śmierć, ktoś jest bliski śmierci

... ..ktoś niespokojny, awanturniczy, prowadzący burzliwe życie

.... O kimś źle wyglądającym

....o kimś całkowicie niewinnym pod jakimś względem

..... Zgadzać się z nowymi poglądami, tendencjami, preferować nowoczesność,
nie być zacofanym staromodnym

.....Taki, po którym widać niszczące działanie czasu

.....stracić ufność, odwagę, nadzieję

.....o kimś poczciwym, dobrym, łagodny

Związek frazeologiczny.....

.....

2. Przekonaj swojego kolegę z równoległej klasy pierwszej, że warto przeczytać „Dziady”. Sformułuj 3 argumenty:

Po pierwsze -

Po drugie -

Po trzecie

3. Duch pasterki Zosi śpiewał:

„Na głowie kwietny mam wianek./W ręku zielony badylek,/Przede mną bieży baranek,/Nade mną leci motylek.”

a) Wypisz z tego fragmentu pary - epitety z rzeczownikami:

.....

b) Podkreśl słowa wskazujące na nadawcę tej wypowiedzi.

c) Co oznacza znak / w tym cytacie?.....

4. Jaką funkcję pełni Guślarz w tym utworze, wymień wszystkie czynności, które wykonuje:

a).....

b).....

c).....

d).....

5. Jaką funkcję w dramacie Mickiewicza pełnią słowa: "Ciemno wszędzie, głucho wszędzie,/Co to będzie, co to będzie."?

a).....

b).....

6. Twoja klasa przygotowała inscenizację „Dziadów”. Zaproś swojego wychowawcę na to przedstawienie, pamiętaj o wszystkich niezbędnych elementach zaproszenia, zwrotach grzecznościowych i elemencie zachęty.

04.05.2020

Temat: Marcin Borowicz i jego świat.

Stefan Żeromski „SYZYFOWE PRACE” – przypomnienie treści lektury.

Odpowiedzi na poniższe pytania udziel do zeszytu. Możesz wydrukować i wkleić treść pytań.

1. Podczas jakiej por roku rozpoczyna się akcja „Syzyfowych prac”?
2. Jakim pojazdem dotarli do nowej szkoły Marcin wraz z rodzicami?
3. Jakiego owada przypominała Marcinowi nauczycielka, która go przyjmowała do szkoły?
4. Czym w owej szkole była pięciopalcza dyscyplina?
5. Co dziwnego zauważyłeś podczas odczytywania listy obecności przez nauczyciela w Owczarach?
6. Jaka wiadomość jeszcze bardziej pogorszyła atmosferę panującą w Owczarach?
7. W jaki sposób nauczycielowi Wiechowskiemu przysłużyły się baby ze wsi?
8. Jaką funkcję w gimnazjum w Klerykowie miał człowiek o pseudonimie pan Pazura ?
9. Kto doradził Borowiczowej korepetycje u pana Majewskiego?

10. Podaj ile było chętnych osób do gimnazjum w Klerykowie, a ile miejsc?
11. Czym inspektor, podczas egzaminu, zaciekle grzebał w uchu?
- 12.. O jakiej koniecznej reformie, która miała nastąpić w każdym polskim domu, mówił podczas egzaminów wstępnych inspektor?
13. Jak mówiono na właścicielkę stacji, w której zamieszkał Marcinek, aby móc uczyć się w gimnazjum w Klerykowie?
14. Jak Gumowicza wyzywał przy całej klasie pan Majewski?
15. Jaki widok wywołał po raz pierwszy uczucie współczucia u Borowicza?
16. Kto „opowiadał” Marcinkowi o tym, co się działo w Gawronkach podczas jego nieobecności?
17. Jakich dwóch języków obcych używał Żeromski, aby wprowadzać różne wtrącenia do tekstu?
- 18.. Jakie kwiaty ukradł Marcinek sprzed starej kapliczki, aby podarować je matce?
19. W jakim okresie roku zmarła pani Borowiczowa?
20. Za co Marcin Borowicz został ukarany przez pana Leima na dwie godziny w kozie?
21. Czym młody Borowicz był częstowany w teatrze?
22. Czym chciał Marcina poczęstować inspektor, a on odmówił, obawiając się, że to podstęp?
23. Jak miał na imię ośmioletni chłopiec, któremu Jędrus Radek udzielił korepetycji?
24. Dlaczego w progimnazjum wyśmiewano się z Radka?
25. Czym młody Borowicz obrzucił Majewskiego w zamian za jego wszystkie złe czyny?
26. Jak miała na imię ukochana Marcinka?

Co oznacz związek frazeologiczny „szyfowe prace” i jaki ma on związek z lekturą S. Żeromskiego?- napisz wypowiedz w zeszycie.

05.05.2020

Temat: Metafora rządzi! Środki stylistyczne-ćwiczenia.

ALEGORIA, OŻYWIENIE, PORÓWNANIE, EPITET, SYMBOL...

Wykonaj poniższe ćwiczenia- sprawdzimy je na dodatkowych konsultacjach o 20.00.

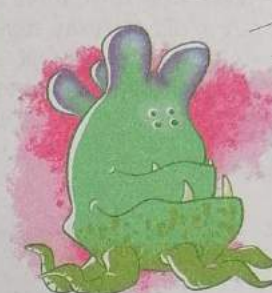
Anafora

Anafora to powtórzenie tego samego wyrazu, zwrotu lub wyrażenia na początku co najmniej dwóch następujących po sobie wersów, strof lub akapitów.

Dziwna planeta i dziwni na niej ci ludzie. [...] Robią obrazki jak na przykład ten:
Nic szczególnego na pierwszy rzut oka.
Widać wodę.
Widać jeden z jej brzegów.
Widać czółno mozolnie płynące pod prąd.
Widać nad wodą most i widać ludzi na moście.
Wisława Szymborska, Ludzie na moście

W PODANYM PRZYKŁADZIE ANAFORA:

MA UZMYSŁOWIĆ, ŻE OGLADA SIĘ PEWIEŃ OBRAZ

RYTMIZUJE WYPowiedź

1. Z poniższego tekstu wypisz anaforę i określ jej funkcję.

Z czasem wszystko¹ przemija, z czasem bieżą lata,
Z czasem państw koniec idzie, z czasem tego świata.
Z czasem stawa² dowcip i rozum niszczeje,
Z czasem gładkość, uroda, udatność³ wiotszeje⁴.
Z czasem kwitnące łąki krasy⁵ ostradają⁶,
Z czasem drewa⁷ zielone z liścia opadają.

Daniel Naborowski, Do Anny

¹ wszystko – wszystko
² stawa – ustaje
³ udatność – zgrabność
⁴ wiotszeć – wiotczyć
⁵ krasa – uroda
⁶ ostradać – tracić
⁷ drewa – drzewa

a) anafora –

b) funkcja –

2. W poniższym tekście podkreśl anaforę, a następnie określ jej funkcje retoryczne.

Aktywność fizyczna jest potrzebna każdemu człowiekowi! Aktywności fizycznej nie można unikać. Aktywność fizyczna sprawia, że człowiek czuje się zdrowy, szczęśliwy i pełen sił.

.....

1. Podaj symboliczne znaczenia poniższych wyrazów. Skorzystaj ze słownika symboli.

a) pustynia –

b) woda –

c) kolor czerwony –

d) chleb –

e) serce –

2. Wypisz trzy dowolne symbole. Podaj ich znaczenia.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

P

2. Oceń prawdziwość poniższych informacji dotyczących metafory. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Za pomocą metafor odczytujemy nowe znaczenia wypowiedzi.	P	F
2.	Metafory są niezbędnym elementem codziennej komunikacji między ludźmi.	P	F
3.	Stale związki frazeologiczne mają metaforyczny charakter.	P	F

3. Wyjaśnij, jak należy rozumieć przenośny charakter poniższego tekstu.

*To nie jest sen rzeczy naprawdę dzieją się
armią kolorów otaczają cię z każdej strony
Otwórz oczy rozłóż ręce, by nazbierać jak najwięcej
Podpisuj dni imieniem swym królujesz im.*

Anita Lipnicka, *Wszystko się może zdarzyć*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Prozaizm to wyraz lub wyrażenie z języka potocznego, urzędowego lub naukowego użyte w utworze poetyckim.

Patrzę na dziadka,
Co zjadł przed chwilą sześć pączków firmy Blikle,
Czy dziadek się czasem nie kończy?
Nie, dziadek jest wesolutki,
Jak zwykle.
Jedna babcia różowa,
Druga babcia różowa,
Uśmiechnięta synowa,
Pełna werwy teściowa, [...]
Na koniec wzrok mój trafia na postać wuja Zdzicha...
Ale on przysnął tylko.
Dycha.

Ludwik Jerzy Kern, Śmierć w kręgu rodziny

W PODANYM PRZYKŁADZIE PROZAIZMY:

NADAJĄ UTWOROWI
STYL MOWY
POTOCZNEJ

PODKREŚLAJĄ
EMOCJONALNY
CHARAKTER
WIERSZA

1. Zastąp prozaizmy z wiersza wyrazami lub wyrażeniami nacechowanymi neutralnie lub poetycko.

- a) Czy dziadek się czasem nie kończy? –
- b) Pełna werwy teściowa –
- c) Dycha –

2. W poniższych zdaniach podkreślone wyrazy zastąp wyrazami neutralnymi.

- a) Wczoraj oglądałem fajny film. –
- b) Mój brat oblał egzamin na prawo jazdy. –
- c) Adam przez wakacje wyrósł jak szczypior na wiosnę. –

P

1. Ułóż porównania, w których zastosujesz wszystkie sformułowania z ramki.

jak niczym na kształt jak gdyby

.....

.....

.....

.....

2. Wskaż wypowiedzenia, które zawierają porównania. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

- A. Mama wie, jak przygotować najlepszy deser na świecie.
- B. Ania jest mądra niczym grecki filozof.
- C. Podobieństwo w wyglądzie dwojga ludzi nie świadczy o ich pokrewieństwie.
- D. Na wycieczce czułem się jak ryba w wodzie.

3. Dokończ porównania wyrazami wybranymi z ramki.

osioł koń mucha w smole suseł osa filip z konopi mysz kościelna wilk

- a) głodny jak
- b) zły jak
- c) wyskoczyć jak
- d) biedny jak
- e) silny jak
- f) spać jak
- g) uparty jak
- h) ruszać się jak

Ożywienie (animizacja)

Ożywienie to nadanie cech istoty żywej pojęciom, zjawiskom, stanom, przedmiotom. Jest odmianą przenośni.

Opadły mgły i miasto ze snu się budzi,
Górą czmycha już noc.
Ktoś tam cicho czeka, by ktoś powrócił,
Do gwiazd jest bliżej niż krok!

Edward Stachura,
Opadły mgły, wstaje nowy dzień

W PODANYM PRZYKŁADZIE OŻYWIENIE:

UKAZUJE ZJAWISKA I OBIEKTY
JAKO ISTOTY ŻYWE

LIPLASTYCZNI
OPIS

TWORZY
METAFORYCZNY
OBRAZ

1. Podanym przedmiotom nadaj cechy istot żywych. Skorzystaj z poniższego przykładu.

Lampa śpiewa harcerskie piosenki.

- a) stół –
- b) krzesło –
- c) szafa –
- d) kanapa –

2. Opisz swój ulubiony przedmiot, nadając mu cechy istoty żywej, w tym też cechy ludzkie.

.....

.....

.....

Oksymoron (epitet sprzeczny)

Oksymoron to zestawienie dwóch wyrazów o przeciwstawnym znaczeniu, najczęściej rzeczownika z przymiotnikiem (np. gorący lód, żywy trup). Oksymoron wskazuje sprzeczne cechy jakiegoś zjawiska i wydobywa jego nowe, paradoksalne znaczenie.

co będzie
kiedy ręce
odpadną od wierszy
gdy w innych górach
będę pił suchą wodę
powinno to być obojętne
ale nie jest

Zbigniew Herbert,
Co będzie

W PODANYM PRZYKŁADZIE OKSYMORON:

ZESTAWIA SŁOWA
O PRZECIWSZTAWNYM
ZNACZENIU

TWORZY
PRZENOŚNE ZNACZENIE
SFORMUŁOWANIA

1. Wymyśl i zapisz dwa oksymorony.

.....

.....

2. W poniższych przykładach podkreśl oksymorony.

- a) wpłynąłem na suchego przestwór oceanu
- b) to – wrzask wody obdzieranej sikłwą z łóżyska
I gromobicie ciszy
- c) wygnaniec kształtów oczywistych
głoszę twój taniec nieruchomy

3. Zaznacz tytuły filmowe, w których zawarty jest oksymoron.

Prawdziwe kłamstwa
Martwy za życia

Białe noce
Gniew oceanu

Nowe szaty króla
Cichy krzyk

Epitet

Epitet to wyraz określający rzeczownik. Tym wyrazem najczęściej jest przymiotnik (np. ładna książka) lub inny rzeczownik (np. książka taty). Wyróżniamy epitety stałe, które tworzą trwałe związki wyrazowe (np. Zeus gromowładny), a także epitety metaforyczne, które oprócz charakteru dosłownego mają znaczenie przenośne.

W pewnej dziurze w ziemi mieszkał sobie hobbit. Nie była to szpetna, wilgotna i brudna dziura, cuchnąca i pełna robactwa, ani też sucha, pusta, piaszczysta dziura, w której nie ma nawet na czym przysiąść ani co przekąsić. To była nora hobbita, co oznaczało wszelkie wygody.

J.R.R. Tolkien, *Hobbit*

W PODANYM PRZYKŁADZIE EPITETY:

WYDARNIĄCZĄ CECHY
OPISYWANEGO
OBIEKTU

PODKREŚLAJĄ
EMOCJONALNY
STOSUNEK NARRATORA
DO OPISYWANEGO
OBIEKTU

WPLASTYCZNIĄCZĄ
OPIS

ODDZIAŁUJĄ
NA WYOBRAŹNIĘ
ODBIORCY

1. Nazwij części mowy, którymi zostały określone rzeczowniki.

- a) głos natury -
- b) wysoka dziewczyna -
- c) fantastyczna przygoda -
- d) hulajnoga Marcina -
- e) praca domowa -
- f) żelazny sen -

06.05.2020

TEMAT1,2 : PRÓBNY EGZAMIN KLAS ÓSMYCH.

**WYKONUJECIE ZADANIA, KTÓRE ZNAJDUJĄ SIĘ
W ZAŁĄCZNIKU - j. pol. VIIIa próba – egzamin ósmoklasistów**

07.05.2020

TEMAT: Składnia –powtórzenie wiadomości o częściach zdania.

Przypomnienie wiadomości:

CZĘŚCI ZDANIA POJEDYNCZEGO				
<i>Obowiązkowy</i>	<i>student</i>	<i>uważnie</i>	<i>słucha</i>	<i>wykładowcy.</i>
przydawka	podmiot	okolicznik	orzeczenie	dopełnienie
<i>jaki? który?</i>	<i>kto? co?</i>	<i>jak? gdzie?</i>	<i>co robi? co się</i>	<i>kogo? czego?</i>
<i>czyj? ile?</i>		<i>kiedy? po co?</i>	<i>z nim dzieje?</i>	<i>komu? czemu?</i>
		<i>dłaczego?</i>	<i>w jakim stanie</i>	<i>kogo? co?</i>
			<i>się znajduje?</i>	<i>kim? czym?</i>
				<i>o kim? o czym?</i>

Orzeczenie – najważniejszy składnik zdania, nazywa czynności i stany podmiotu; zazwyczaj jest wyrażone czasownikiem w formie osobowej.

Podmiot – nazywa wykonawcę czynności lub kogoś (coś), o czym (czego) stanie się informuje; najczęściej jest wyrażony rzeczownikiem lub zaimkiem w mianowniku.

Przydawka – nazywa cechy i właściwości, jest określeniem rzeczownika; najczęściej jest wyrażona przymiotnikiem, imiesłowem przymiotnikowym lub rzeczownikiem.

Dopełnienie – dostarcza uzupełniającej informacji o czynności (np. o jej obiekcie), jest określeniem czasownika (rzadziej przymiotnika); najczęściej jest wyrażone rzeczownikiem w przypadku zależnym (innym niż mianownik) lub czasownikiem w bezokoliczniku.

Okolicznik – nazywa sposób wykonywania czynności, jej przyczynę, czas, miejsce itp., jest określeniem czasownika (rzadziej przymiotnika lub przysłówka); najczęściej jest wyrażony przysłówkiem lub wyrażeniem przyimkowym.

Uwaga.

- Zdanie składające się tylko z orzeczenia lub z podmiotu i orzeczenia nazywamy zdaniem **pojedynczym nierozwiniętym**. Jeżeli w zdaniu występują określenia, czyli przydawki, okoliczniki lub dopełnienia, to jest to zdanie **pojedyncze rozwinięte**.
- Analizie składniowej mogą podlegać również zdania składowe w wypowiedzeniu złożonym.

Wykonaj ćwiczenia:

1. Nazwij części zdania w poniższym wypowiedzeniu.

Mądry Sokrates radził młodzieży często
.....
przyglądać się sobie w lustrze.
.....

Sporządź wykres zdania.

Każde złe działanie wynika z niewiedzy na temat dobra i zła.

Odsłuchaj nagrań w załącznikach :

J. polski VIIIA –orzeczenia

J. polski VIIIA- podmioty

2. Wpisz numery zdań w odpowiednich miejscach tabeli.

- ① W Atenach stało się nieszczęście.
- ② Po wyjaśnieniach filozofa wszystko stało się jasne.
- ③ Sokrates był zadowolony ze swoich uczniów.
- ④ Filozof z przyjaciółmi był przed świątynią.
- ⑤ Przyjaciele Sokratesa zostali na obradach senatu.
- ⑥ Sokrates został prekursorem greckiej filozofii.

	zdania z orzeczeniem czasownikowym	zdania z orzeczeniem imiennym
stać się		
być		
zostać		

3. Podkreśl orzeczenia. Zapisz, jaką częścią mowy jest wyrażony orzecznik.

rzeczownik ■ zaimek ■ przysłówek ■ liczebnik ■ imiesłów przymiotnikowy

Filozofować jest pożytecznie.

Sokrates jest pierwszy wśród filozofów.

Myśliciel był zainteresowany dociekaniem prawdy.

Sokrates był radykałem.

On już taki był.

4. Obok wypowiedzi zapisz, kto jest wykonawcą czynności.

5. Podkreśl w zdaniach orzeczenia i podmioty. Określ ich rodzaj według wzoru:

Sokrates mawiał: „Nie ma wiedzy bez pielęgnowania duszy. Panowanie nad sobą jest najlepszą władzą. Ludzie stają się źli z powodu złego wychowania i nieodpowiedniego towarzystwa. Nie gardźcie podobnymi sobie”.

..Sokrates - podmiot gramatyczny... mawiał - orzeczenie czasownikowe.....

.....

.....

.....

.....

6. W podanym tekście odszukaj po 6 przydawek, dopełnień i okoliczników:

Jacques-Louis David, Śmierć Sokratesa, 1787, olej na płótnie (f

Dzieło przedstawia Sokratesa poddającego się wyrokowi. Na obrazie został ukazany moment przed wypiciem cykuty. Przed śmiercią Sokrates odprawił rodzinę. Wychojący są ukazani w głębi obrazu na schodach. Filozof jest otoczony przez uczniów i przyjaciół. Wszyscy wyraźnie przeżywają zbliżającą się śmierć mistrza. Świadczą o tym pełne dramatyzmu gesty. Strażnik przynoszący Sokratesowi truciznę gwałtownie się od niego odwraca. Zastłania oczy. Kriton chwyta filozofa za udo. Prawdopodobnie chciałby powstrzymać go przed wypiciem. Gesty i zachowania towarzyszy oddają dramatyzm sytuacji. Jedni podnoszą ręce. Inni zasłaniają oczy. Ktoś w rozpacz opiera się o ścianę. Platon wydaje się załamany. Z rezygnacją zwiesił głowę. U jego stóp leżą przybory do pisania.